

From: noreply@lausuntopalvelu.fi
Sent: 27. huhtikuuta 2020 15:17
To: oikeusministerio_om.fi
Subject: Lausuntopalvelu.fi: Uusi lausunto jätetty
Attachments: 20200427_VN-8830-2019_80336.pdf

Uusi lausunto lausuntopyyntöön 'Lausuntopyyntö selvityksestä usean kielen merkitsemisestä väestötietojärjestelmään'

Lausunnonantaja: Kohonen Pekko

Organisaatio: Cultura-säätiö

Voit tarkastella lausuntoa linkin kautta:

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/GetReportViewForResponse?proposalId=d6647485-7b09-44a8-bd82-faf3eb5497f2&responseId=886cfd7d-d875-43db-89a3-c11306a1e8d6>

Asia: VN/8830/2019

Lausuntopyyntö selvityksestä usean kielen merkitsemisestä väestötietojärjestelmään

Lausunnonantajan lausunto

Selvityksessä on arvioitu vaikutuksia kieliryhmiin. Mitä muita mahdollisia vaikutuksia usean kielen merkitsemisellä väestötietojärjestelmään olisi kieliryhmiin. Pyydämme teitä erottelemaan vastauksessanne malli A:n ja malli B:n arvioidut vaikutukset.

Väestörekisterin merkintä äidinkielestä suomalaisuuden portinvartijana

Cultura-säätiö puoltaa kahden tai useamman äidinkielen merkitseminen väestötietojärjestelmään. Pidämme vaihtoehtoa A) kannatettavana.

Useamman äidinkielen merkitsemiseen liittyvässä kokonaisuudessa on erotettava toisistaan kaksi asiaa: 1) kansalliskielet sekä saamen kielilaki ja näiden suhde useamman äidinkielen merkitsemiseen 2) useamman äidinkielen merkitseminen tunnustuksellisenä kysymyksenä (voi olla kaksikielinen suomalainen), joka myös mahdollistaa tilastollisesti todenmukaisemman kuvan saamisen väestön kielisyydestä. Tämä liittyy niihin suomalaisiin, jotka puhuvat suomen tai ruotsin lisäksi jotain vierasta kieltä (kuten venäjää). Tämä ei lisää kenenkään oikeuksia tai vaikuta siihen, että asiointikielet ovat suomi ja ruotsi tai saamelaisten kohdalla saame.

Tässä lausunnossa paneudutaan kohtaan 2) eli useamman äidinkielen merkitsemiseen silloin kun kyseessä on suomalainen, joka puhuu myös jotain vierasta kieltä. Korostamme kuitenkin sitä, että mitkään muutokset eivät saa heikentää suomen ja ruotsin kielten sekä saamelaisten asemaa. Vaihtoehto A), jossa äidinkielen / -kielten lisäksi valitaan asiointikieli (suomi tai ruotsi) nähdäksemme mahdollistaisi luotettavan tiedonsaannin suomen- ja ruotsinkielisten palveluiden tarpeesta eri kunnissa. Saamelaisten alueilla järjestetyt palvelut ja toiminnot tulee punnita saamen kielilain jne. pohjalta siten, että saamelaisten oikeudet eivät heikkene.

Kannatamme kahden tai useamman äidinkielen merkitsemistä, sillä se edistäisi 1. suomalaisen sukupolven tunnustamista yhdenvertaisina suomalaisina sekä helpottaisi tilastollisen kuvan hahmottamista.

Tällä hetkellä tilastoista ei erota kaksikielisiä suomalaisia (esim. suomi ja venäjä) venäjänkielisistä maahanmuuttajista. Näitä ihmisiä ei nähdä suomalaisina vaan merkintätavan vuoksi vieraskielisinä, usein ulkomaalaisiksi ja maahanmuuttajiksi miellettyinä. Tämä saattaa vaikuttaa myös siihen, että ihminen ei itsekään uskalla pitää itseään suomalaisena: äidinkielen yksipuolinen määrittelyminen toiseuttaa ja tekee vieraaksi yhteiskunnan silmissä.

Vaikka nykyinen äidinkielen merkintätapa ei saisi vaikuttaa S2-opintoihin ohjaamiseen tavallisten äidinkielen tuntien sijaan, näin todellisuudessa kuitenkin tapahtuu. Merkintätavan muutoksen avulla välttyttäisiin kaksikielisten suomalaisten ohjaamiselta turhaan S2-opintoihin, kun suomen tai ruotsin kieli näkyisi henkilön tiedoissa suoraan. Tarve S2-opinnoille tulisi tällä hetkellä ja jatkossakin aina arvioida kuitenkin tapauskohtaisesti ilman ennakkokäsityksiä.

Samalla tilastot vääristävät myös todellisuutta suomen ja ruotsin, kansalliskieltemme, puhujien määrästä. Todellisuudessa suomen ja ruotsin puhujien määrä kasvaa eikä vähene, mitä tilastot eivät tällä hetkellä onnistu välittämään. Kahden äidinkielen merkitseminen vie pohjan virheellisiltä käsityksiltä vieraskielisten ja ulkomaalaisten määrästä. Näin myös pystyy erottamaan tilastollisesti maahanmuuttajat ja heidän tietonsa, ja siten maahanmuuttajapalveluita voi kohdentaa oikeille alueille jne. todellisten tarpeiden mukaan.

Selvityksessä on arvioitu vaikutuksia viranomaisten toimintaan. Mitä muita mahdollisia vaikutuksia usean kielen merkitsemisellä väestötietojärjestelmään olisi viranomaisille. Pyydämme teitä erottelemaan vastauksessanne malli A:n ja mallin B:n arvioidut vaikutukset.

Mallissa A) viranomaiset pystyisivät erottamaan tilastoista kaksikieliset suomalaiset (esim. suomea ja venäjää äidinkielenään puhuvat) venäjänkielisistä maahanmuuttajista, ja kohdistamaan siten maahanmuuttajille suunnattuja palveluita optimaalisemmin oikeilla taustatiedoilla.

Myös opetushallinnossa pystyttäisiin arvioimaan etukäteen paremmin tarve S2/R2-opetukselle, eikä rekisterissä näkyvä yksi (vieras) kieli enää automaattisesti ohjaisi S2-opetukseen. On tärkeää, että S2/R2-opetuksen tavoite on siirtää oppilas mahdollisimman nopeasti tavallisille äidinkielen tunneille, mitä tällä hetkellä ei valitettavasti aina tehdä. Tähän liittyvä arviointijärjestelmä tulisi myös kehittää ajan tasalle.

Mitä taloudellisia vaikutuksia usean kielen merkitsemisellä väestötietojärjestelmään olisi teidän kannaltanne? Pyydämme teitä erottelemaan vastauksessanne malli A:n ja mallin B:n arvioidut vaikutukset.

-

Mikä selvitetystä vaihtoehtoista olisi teidän mielestänne paras malli toteutettavaksi?

Malli A

Kirjoittakaa tähän, jos teillä on muuta lausuttavaa

-

Kohonen Pekko
Cultura-säätiö